



| Guía Docente | | | | |
|-----------------------|---|--------------------|--------------------|-----------|
| Datos Identificativos | | | | 2024/25 |
| Asignatura (*) | Fisioterapia do aparato bucofonador | | Código | 652G04039 |
| Titulación | Grao en Logopedia | | | |
| Descriptores | | | | |
| Ciclo | Período | Curso | Tipo | Créditos |
| Grao | 1º cuatrimestre | Cuarto | Optativa | 4.5 |
| Idioma | Castelán | | | |
| Modalidade docente | Presencial | | | |
| Prerrequisitos | | | | |
| Departamento | Fisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas | | | |
| Coordinación | Souto Camba, Sonia | Correo electrónico | sonia.souto@udc.es | |
| Profesorado | Souto Camba, Sonia | Correo electrónico | sonia.souto@udc.es | |
| Web | | | | |
| Descripción xeral | Co estudo da materia de ?Fisioterapia do aparato bucofonador? preténdese que o alumno de Logopedia coñeza os métodos e técnicas que emprega a Fisioterapia para a valoración e tratamiento orofacial, respiratorio e da deglución en aquellas patoloxías de tipo orgánico e/ou psicosomático que afecten ao aparato bucofonador, identificando e integrando o papel dista modalidade terapéutica dentro da abordaxe multidisciplinar destes procesos. | | | |

| Competencias / Resultados do título | |
|-------------------------------------|---|
| Código | Competencias / Resultados do título |
| A1 | Coñecer e integrar os fundamentos biolóxicos da Logopedia: a Anatomía e Fisiología. |
| A7 | Coñecer, recoñecer e discriminar entre a variedade das alteracións: os trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe, trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por deprivación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglosias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas. |
| A8 | Coñecer os fundamentos do proceso de avaliación e diagnóstico. |
| A9 | Coñecer e aplicar os modelos, técnicas e instrumentos de avaliación. |
| A10 | Realizar a avaliación das alteracións da linguaxe nos trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe: trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por deprivación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglosias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas. |
| A17 | Coñecer e realizar a intervención logopédica nos trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe: trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por deprivación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglosias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas. |
| A29 | Adquirir a formación práctica para o traballo individual, grupal, cooperativo e de mediación con facilitador. |
| A30 | Coñecer a actuación profesional e os contornos onde se desenvolve a práctica. |



| | |
|-----|---|
| A32 | Utilizar tecnoloxías da información e da comunicación. |
| B2 | Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo. |
| B5 | Aprender autonomamente, e motivarse para facelo de forma continuada. |
| B7 | Capacidade de análise e síntese. |
| B13 | Coñecer e manexar as novas tecnoloxías da comunicación e da información. |
| B16 | Resolver problemas de forma efectiva. |
| B17 | Saber expresarse en público. |
| B23 | Traballar de forma colaborativa. |
| B24 | Traballar en equipo e, de ser o caso, de forma interdisciplinar. |
| C1 | Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma. |
| C3 | Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida. |
| C7 | Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida. |

Resultados da aprendizaxe

| Resultados de aprendizaxe | Competencias / Resultados do título |
|---|--|
| Identificar o marco conceptual e o paradigma de intervención que son propias da Fisioterapia. | B24 |
| Coñecer os métodos de evaluación e tratamiento que son propios da Fisioterapia respiratoria e identificar a súa relevancia para o tratamiento do paciente disfáxico, o paciente traqueotomizado e outras patoloxías da voz. | A7 A8 A10 |
| Describir as diferentes fases da deglución do adulto e os diferentes niveis de regulación neurolóxica, establendo a súa relación coas causas de disfagia. | A1 A7 A10 B2 B5 B7 |
| Identificar os principais componentes dun protocolo clínico de valoración da deglución | A8 A9 A10 B16 |
| Definir os principais axentes físicos empregados en fisioterapia para a reeducación dos trastrornos da deglución e da fala | A7 A8 B2 B7 |
| Identificar os principais procedementos terapéuticos de fisioterapia indicados para o tratamiento da dor orofacial. | A1 A7 A8 B2 B7 |
| Describir os principios xeráis da intervención de fisioterapia para o tratamiento das disfuncións da articulación temporo-mandibular. Identificar a relevancia da postura nestes procesos. | A1 A7 A8 B2 B7 B23 |
| Executar e interpretar as esporometrías simples e forzadas, nas súas dúas ramas, diferenciando a naturaleza dos procesos de tipo obstructivo e de tipo restrictivo. | A8 A10 A17 A29 |
| Executar a valoración do patrón ventilatorio, capacidade de expansión torácica, do diafragma e resto de músculos respiratorios, aplicando as escalas de valoración aceptadas internacionalmente. | A8 A10 A17 A29 |
| Elaborar un traballo de revisión en equipo, efectuando unha análise crítica sobre a temática obxeto de estudio, e empregando os recursos multimedia de documentación. Realizar a súa exposición na aula. | A30 A32 B13 B17 C1 C3 B23 C7 B24 |

Contidos

| Temas | Subtemas |
|-------|----------|
| | |



| | |
|---|---|
| Unidade temática I: Fundamentos da Fisioterapia. | - Marco conceptual de Fisioterapia. - Modalidades terapéuticas da Fisioterapia. - Estudo da postura corporal e a súa relevancia para as diferentes función do aparato bucofonador. |
| Unidade temática II: Fisioterapia Respiratoria | - A ventilación pulmonar: Mecánica respiratoria. Valoración dos volumen e fluxos pulmonares. Valoración do patrón respiratorio e da función muscular respiratoria - Fisioterapia Respiratorio: Concepto, obxetivos e procedementos. - Protocolo de Fisioterapia Respiratoria en diferentes afeccións do aparatobucofonador. |
| Unidade temática III: Fisioterapia Orofacial e miofuncional nas disfuncións da deglución e da voz | - A deglución no adulto - Protocolo clínico de valoración e tratamiento fisioterápico das alteraciones funcionais da deglución - Reeducación das disfonías funcionais. |
| Unidade temática IV: Fisioterapia analxética. | - A dor orofacial e a Fisioterapia analxésica - Protocolos de tratamiento fisioterápico nas disfuncións da articulación temporo-mandibular. |

Planificación

| Metodoloxías / probas | Competencias / Resultados | Horas lectivas (presenciais e virtuais) | Horas traballo autónomo | Horas totais |
|--------------------------|--|---|-------------------------|--------------|
| Aprendizaxe colaborativa | A8 A9 A10 A29 A30 | 14 | 8 | 22 |
| Sesión maxistral | A1 A7 A8 A9 A10 A17 A7 | 14 | 28 | 42 |
| Proba obxectiva | A1 A7 A8 A9 A10 B7 B16 | 0.5 | 15 | 15.5 |
| Lecturas | A7 A32 B5 | 0 | 8 | 8 |
| Glosario | A7 B5 B17 | 0 | 2 | 2 |
| Traballos tutelados | A32 B2 B5 B7 B13 B17 B23 B24 B2 C1 C3 C7 | 2 | 20 | 22 |
| Atención personalizada | | 1 | 0 | 1 |

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

| Metodoloxías | Descripción |
|--------------------------|---|
| Aprendizaxe colaborativa | Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conjuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo. |



| | |
|---------------------|---|
| Sesión maxistral | <p>Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunas preguntas dirixidas aos estudiantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.</p> <p>A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóese reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en occasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.</p> <p>Empregarase para os temas de maior complexidade do temario.</p> <p>Durante o seu desenvolvemento, integraranse de xeito puntual metodoloxías de discusión dirixida.</p> <p>No caso de que a matrícula do estudiantado non posibilite a súa realización presencial, será sustituida por clases expositivo participativas en tempo real a través da ferramenta Microsoft Team e/ou clases coa presentación audio previas. Se complementan con actividades dirixidas ao alumnado, coa finalidade de facilitar a aprendizaxe e integrar coñecementos.</p> |
| Proba obxectiva | Proba obxectiva tipo test de opción múltiple |
| Lecturas | <p>Durante o curso o alumno realizará a lectura dun número de artigos seleccionados, complementarios aos contidos desenvolvidos no aula, e que reforzarán o traballo durante o curso.</p> <p>O alumno deberá cumplimentar un cuestionario de cada lectura a través da plataforma moodle, respondendo a unha serie de cuestión formuladas polo profesor.</p> <p>A demanda do profesor, a actividade de lectura, pode ser sustituida por outra equivalente.</p> |
| Glosario | Durante o curso académico, o alumno participará na elaboración dun glosario, no que se expliquen e contextualicen un conxunto de termos ou conceptos propios da materia, para que serva de recurso a todo o estudiantado. |
| Traballos tutelados | Asínganranse ao comezo de curso unha serie de traballos para o seu desenvolvemento en grupo e exposición final por parte dos estudiantes. |

Atención personalizada

| Metodoloxías | Descripción |
|------------------|--|
| Sesión maxistral | Realizarase atención personalizada para a aclaración daquellos conceptos que resulten de difícil comprensión durante as sesións maxistráis, e que o desenvolvemento das sesións de discusión ou prácticas non consiga resolver. Tamén no desenvolvemento do traballo grupal tutelado. As tutorías serán presenciales ou a través das plataforma teams. |

Avaliación

| Metodoloxías | Competencias / Resultados | Descripción | Cualificación |
|--------------------------|--|--|---------------|
| Aprendizaxe colaborativa | A8 A9 A10 A29 A30 | Realizase avaliación continuada atendendo aos siguientes criterios: - Asistencia e puntualidade - Integración dos coñecementos teóricos - Participación activa nas sesións de discusión e de traballo | 20 |
| Proba obxectiva | A1 A7 A8 A9 A10 B7 B16 | Evaluáñanse os coñecementos teóricos en relación aos contidos formativos impartidos durante as leccións magistras e fruto das actividades desenvolvidas na aula e fora da mesma | 40 |
| Traballos tutelados | A32 B2 B5 B7 B13 B17 B23 B24 B2 C1 C3 C7 | Avaliarase o traballo presentado polos alumnos, así como a exposición e defensa realizada a final de curso | 30 |
| Glosario | A7 B5 B17 | Os alumnos que participen de xeito activo na elaboración do glosario serán evaluados, de xeito proporcional a súa participación no mesmo (número de entradas correctamente efectuadas). | 3 |
| Lecturas | A7 A32 B5 | Os alumnos cumplimentarán un cuestionario de moodle por cada unha das lecturas efectuadas. | 7 |

Observacións avaliación



O resultado da avaliación será o resultado da suma de todas as partes, sendo necesario acadar un 5 para superar a materia.

En función dos requerimentos académicos de cada curso, as porcentaxes asignadas a cada parte poderán variar. En ningún caso a avaliación da proba mixta poderá ser inferior ao 40% da calificación, nin a avaliación continuada (prácticas de laboratorio e traballos tutelados) ser superior ao 60%. O Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial ou con dispensa académica de exención de asistencia terá os mesmos requerimentos de avaliación que o tempo completo. Os requisitos evaluativos da primeira oportunidade, segunda e oportunidade adelantada son os mesmos.

?Todos los aspectos relacionados con ?dispensa académica?,

?dedicación al estudio?, ?permanencia? y ?fraude académico? se regirán de acuerdo con la normativa académica vigente de la UDC.?

Fontes de información

| | |
|-----------------------------|---|
| Bibliografía básica | <ul style="list-style-type: none">- - Le Hueche F., Allali A. (1994). La Voz anatomía y fisiología, patología, terapéutica . Barcelona: Masson- - Wilson ? Pauwels, Akenson, Stewart, Spacey. (2003). Nervios Craneales. En la salud y en la enfermedad. . Madrid: Panamericana- - Hislop H., Montgomery J. (1996). -Pruebas Funcionales musculares.. Madrid: Marbán S.L- - Monge R. (2005). Ejercicios de terapia miofuncional. . Barcelona: Lebón- - Borrás S, Rosel V. (2005). Guía para la reeducación de la deglución atípica y trastornos asociados. . Valencia: naullibres- - Bartuilli M, Cabrera PJ, Periñán C. (2007). Guía técnica de intervención logopédica Terapia Miofuncional. . Madrid: Síntesis- - XIII Jornadas de Fisioterapia. (2003). Fisioterapia en la articulación temporomandibular.. Universidad Autónoma de Madrid: Madrid- - Bleeckx D. (2004). Disfagia. . Madrid: McGraw-Hill Interamericana- - Asociación Española de Fisioterapeutas. (2003.). Fisioterapia Orofacial y de reeducación de la deglución. Madrid: Elsevier- Cámpora H, Faldu A. (2015). Deglución de la A a la Z. Ediciones Journal- Jaime Paniagua, Franklin Susaníbar, Patricia Murciego, Paula Giménez, Raquel García (Coordinadores). (2019). DISFAGIA. De la evidencia científica a la práctica clínica. GIUNTIEOS- Souto Camba, Sonia; González Doniz, Luz; López García, Asenet; Lista Paz, Ana (2017). Guía práctica de fisioterapia respiratoria . Manuais (UDC) <p> </p> |
| Bibliografía complementaria | <ul style="list-style-type: none">- - Winstock A (2005). Eating and drinking dificultéis in children A guide for practitioners. . Liverpool: Speechmark Publishing <p> </p> |

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía dos órganos da audición e a linguaxe/652G04001

Fisioloxía dos órganos da audición e a linguaxe/652G04006

Patoloxía da audición. voz e deglución/652G04015

Alteracións de base neurolóxica e anatómica/652G04021

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Rehabilitación do aparato bucofonador e da deglución/652G04035

Materias que continúan o temario

Observacións



Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumplir cos obxectivos estratéxicos do Plan Green Campus da Facultade de Fisioterapia, os traballos documentais que se realicen nesta materia poderanse solicitar tanto en formato papel como virtual ou soporte informático. De realizarse en papel, seguiranse na medida do posible as seguintes recomendacións xerais:- Non se utilizarán plásticos.- Realizaranse impresións a dobre cara.- Empregarase papel reciclado.- Evitarase a realización de borradores.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías